

АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВ МОЛОЧНОЇ ГАЛУЗІ (НА ПРИКЛАДІ ПРАТ «ВМЗ «РОШЕН»)

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У роботі здійснено аналіз управління інвестиційною привабливістю та запропоновано основні напрями підвищення рівня інвестиційної привабливості підприємств молочної галузі (на прикладі ПрАТ «ВМЗ «Рошен»).

Ключові слова: ринок молока; інвестиційна привабливість; аналіз; підприємство; держава.

Abstract

The paper analyzes the management of investment attractiveness and proposes the main directions of increasing the level of investment attractiveness of dairy enterprises (on the example of PJSC «VMF «Roshen»).

Keywords: milk market; investment attractiveness; analysis; enterprise; state.

Вступ

Ринок молока та молочних продуктів є однією із найважливіших складових агропромислового ринку. Від його розвитку залежить забезпечення населення України життєво необхідними продуктами харчування, що виробляються з молока. На функціонування ринку молока впливає ряд факторів: стан виробництва, ринкова інфраструктура, дієвість ринкових механізмів, платоспроможність споживачів.

Питання, пов'язані з дослідженням інвестиційної привабливості, були предметом зацікавлення таких вітчизняних та зарубіжних учених, як: І. Бережна, І. Бланк, С. Буткевич, М. Войнаренко, Н. Гапак, А. Данилов, Я. Задорожна, Т. Кулінич, В. Кузьменко, Н. Макарій та інші.

Метою роботи є виявлення напрямків підвищення інвестиційної привабливості на основі аналізу інвестиційної привабливості підприємств молочної галузі (на прикладі ПрАТ «ВМЗ «Рошен»).

Результати дослідження

Сучасний стан розвитку виробництва та переробки молока в Україні супроводжується негативними тенденціями у порівнянні з іншими аграрно-розвинутими країнами. На розвиток молокопереробної промисловості суттєво впливає ситуація у молочному скотарстві, подорожчання палива, нерозвинена заготівельна мережа на селі, віддаленість сировинних зон від центрів переробки. Як результат, переробні підприємства опинилися у скрутному фінансовому становищі [1-2].

Також, виробництво молока має сезонний характер, проте попит на нього спостерігається протягом усього періоду року, що зумовлює коливання закупівельних цін. Ціна на молоко залишається чи не єдиним важелем впливу на розвиток, або навпаки, згортання цього виду бізнесу. Однак, якщо великі підприємства можуть конкурувати навіть при низьких закупівельних цінах за рахунок масштабу виробництва диверсифікованого характеру господарської діяльності, то дрібні селянські господарства населення найбільше потерпають від її коливання.

«Вінницький молочний завод «Рошен» став найбільшим експортером молочної продукції в листопаді 2017 року. Лідерами та конкурентами ПрАТ «ВМЗ «Рошен» в 2017 році, який займає 15 % з експорту сухих молока та вершків (в натуральному вираженні) стали: «Старокостянтинівський молочний завод» (8%); «Білоцерківська агропромислова група» (8%); «Ружин-молоко» (4%); «Веселинівський завод сухого знежиреного молока» (4%) [3].

У вітчизняній практиці застосовуються такі методики аналізу й оцінки інвестиційної привабливості підприємства:

1) методика рейтингової оцінки, яка складається із: загального положення рейтингового оцінювання; показників рейтингової оцінки; алгоритму порівняльної рейтингової оцінки; вимог до системи фінансових коефіцієнтів; алгоритму визначення рейтингового числа;

2) методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємства, яка складається із: визначення основних термінів; основних посилань на методику; алгоритму розрахунку показника інтегральної оцінки; фінансових показників оцінки стану підприємства [4].

Зокрема, методика аналізу інвестиційної привабливості, яка запропонована вченими А. І. Алексєєвою та Ю. В. Васильєвим, передбачає спочатку розрахунок показників ефективності господарської діяльності: рентабельність товарів; балансовий прибуток на 1 грн. сукупних активів; балансовий прибуток до власних засобів; балансовий прибуток до величини оборотних активів; коефіцієнт поточної ліквідності; коефіцієнт абсолютної ліквідності; частка чистого оборотного капіталу в оборотних засобах; частка власних засобів в пасивах [5]. Розрахунок даних та бальна оцінка показників по ПрАТ «ВМЗ «Рошен» наведено у табл. 1.

Таблиця 1 – Розрахунок та бальна оцінка показників інвестиційної привабливості ПрАТ «ВМЗ «Рошен»

Показники	2016 рік	2017 рік	2018 рік	Бал 2016 рік	Бал 2017 рік	Бал 2018 рік
1. Ефективність господарської діяльності						
1.1 рентабельність товарів, %	0,02	5,59	1,28	0 (середній)	1 (високий)	0 (середній)
1.2 балансовий прибуток на 1 грн. сукупних активів, %	0,46	17,91	4,86	0 (середній)	2 (найвищий)	0 (середній)
1.3 балансовий прибуток до власних засобів, %	1,43	42,23	8,43	0 (середній)	1 (високий)	0 (середній)
1.4 балансовий прибуток до величини оборотних активів, %	1,49	45,96	10,04	0 (середній)	2 (найвищий)	1 (високий)
2. Фінансовий стан						
2.1 коефіцієнт поточної ліквідності	0,45	0,68	1,14	-2 (вкрай низький)	-2 (вкрай низький)	0 (середній)
2.2 коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,20	0,13	0,17	1 (високий)	-1 (низький)	0 (середній)
2.3 частка чистого оборотного капіталу в оборотних засобах	-120,08	-0,47	0,12	-2 (вкрай низький)	-2 (вкрай низький)	-1 (низький)
2.4 частка власних засобів в пасивах, %	32,19	42,43	57,7	1 (високий)	1 (високий)	2 (найвищий)

Джерело: розраховано автором за даними фінансової звітності 2016-2018 рр. ПрАТ «ВМЗ «Рошен» [6].

Далі, використовуючи формулу та ваги показників в рейтинговій оцінці при кредитному фінансуванні [5], розраховано інтегральний показник оцінки інвестиційної привабливості:

$$2016 \text{ рік: } K_{III} = (0 \times 1,6) + (0 \times 1,2) + (0 \times 0,8) + (0 \times 0,4) + (-2 \times 1,0) + (0 \times 1,6) + (-2 \times 0,8) + (1 \times 0,6) = -3;$$

$$2017 \text{ рік: } K_{III} = (1 \times 1,6) + (2 \times 1,2) + (1 \times 0,8) + (2 \times 0,4) + (-2 \times 1,0) + (-1 \times 1,6) + (-2 \times 0,8) + (1 \times 0,6) = 1;$$

$$2018 \text{ рік: } K_{III} = (0 \times 1,6) + (0 \times 1,2) + (0 \times 0,8) + (1 \times 0,4) + (0 \times 1,0) + (0 \times 1,6) + (-1 \times 0,8) + (2 \times 0,6) = 2,4.$$

В процесі дослідження було виявлено, що інвестиційна привабливість ПрАТ «ВМЗ «Рошен» характеризується як позитивна (2,4 – середній рівень), що проявляється у значенні комплексного показника, та має тенденцію до підвищення. Про це свідчить покращення таких показників: рентабельність товарів, балансовий прибуток на 1 грн. балансовий прибуток до величини оборотних активів, коефіцієнт абсолютної ліквідності, коефіцієнт поточної ліквідності – дані показники в 2016 році, по бальній оцінці, мали відмітку «вкрай низький», але в 2018 році діяльність підприємства покращилась, відповідно показники досягнули до відмітки «середній», частка чистого оборотного капіталу в оборотних засобах (з відмітки «вкрай низький» у 2016-2017 рр. підвищилася до «низький» у 2018 р.) Також частка власних засобів в пасивах, в порівнянні з 2016 р., збільшилась на 25,51 %, і в 2018 році становила 57,7 % - це свідчить про підвищення фінансової стійкості підприємства та зменшення рівня залежності від залучених коштів.

Оскільки рівень інвестиційної привабливості ПрАТ «ВМЗ «Рошен» є середнім, варто запропонувати такі основні напрями його підвищення [1]:

1. Стимуляція з боку держави (створення належного пільгового податкового режиму) створення ферм великої рогатої худоби, що дасть змогу збільшити обсяги сировини, відповідно модернізація обладнання та поліпшення якості молочних продуктів;

2. Пошук та налагодження міжнародних зв'язків із країнами для експорту продукції, забезпечення належного транспортування молока та молочної продукції;

3. Створення інтегрованого та кооперованого виробництва (ефективна система менеджменту на підприємстві).

Висновки

Отже, рівень інвестиційної привабливості ПрАТ «ВМЗ «Рошен» становить 2,4, тобто є середнім. На основі результатів здійсненого аналізу, запропоновані основні напрямки підвищення інвестиційної привабливості ПрАТ «ВМЗ «Рошен», а саме: створення дієвої законодавчої бази для молокопереробних підприємств; припинення гальмування виробництва молочної продукції; створення умов здорової конкуренції та захист споживачів від неякісної продукції; виведення продукції молочної галузі на міжнародний рівень; створення ефективного механізму із контролю виконання та реалізації програми щодо підвищення ефективності праці на ринку молока та молочних продуктів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Гладка Д. О. Ринок молочної галузі: стан та тенденції розвитку - [Електронний ресурс] / Дзеджула В. В, Єпіфанова І. Ю., Гладка Д. О. // Економіка та суспільство - 2018. – №18. – С. 382-388. – Режим доступу: <http://economyandsociety.in.ua/journal-18/25-stati-18/2261-dzhedzhula-v-v-epifanova-i-yu-gladka-d-o>
2. Мошковська О. А. Аналіз сучасного стану молокопродуктового підкомплексу України, проблем його розвитку та шляхів їх вирішення / О. А. Мошковська // Агросвіт. – 2019. – С. 16-23
3. Головний сайт для агробізнесу Latifundist Media: ТОП-10 производителей молочной и молкосодержащей продукции 2017. URL: <https://latifundist.com/rating/top-10-proizvoditelej-molochnoj-i-molokosoderzhashchejproduksii-2017>
4. Агеєнко А. А. Методологічні підходи до оцінки інвестиційної привабливості галузі економіки регіону і окремих суб'єктів. /А. А. Агеєнко // Питання статистики. – 2003. – № 6. – С. 48-51.
5. Макуєва С. Р. Оценка инвестиционной привлекательности предприятия на основе рейтингового показателя /С. Р.Макуєва,И. А. Михайлова // Современные исследования социальных проблем. – 2013. – Выпуск 6 (26).–[Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://journal-s.org/index.php/sisp/article/view/6201336>
6. Офіційний сайт ПрАТ «Вінницький молочний завод «Рошен» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://vmz.roshen.com/>

Діана Олександрівна Гладка – студентка групи МОФ-146, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: fm.mof14b.hladka@gmail.com

Науковий керівник: *Ірина Юріївна Єпіфанова* – канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів та інноваційного менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця

Diana O. Hladka- Department of finance and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: fm.mof14b.hladka@gmail.com

Supervisor: *Iryna Yu. Yepifanova* - Cand. Sc. (Eng), Assistant Professor of Finance and Innovation Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia

---